

ХРИСТО СМИРНЕНСКИ СЛЪНЦЕТО

chitanka.info

Дворът бе широк, но кален и мрачен, натъпкан с някакви празни сандъци, купища тор и разпрегнати коли. Отляво, където вероятно имаше обор, се чуваше тропот и тежко пръхтене на коне.

Поручикът пристъпи в полумрака, спря пред едно от осветените прозорчета и почука. Веднага през мътното стъкло се изправиха две рошави детски главички.

— Кой е? — прозвъни извътре пискливо женско гласче и към двете детски главички се прилепи трета.

— Тук ли живее Георгиев?

— Кой, бате Стефан ли?... Тука... Не първата врата, втората, но вдясно.

— Излез да покажеш де! — подкани офицерът момичето.

— Мама е на работа и ни е страх. Отсреща живее един пияница, който ни плаши.

— Ех и ти! — смънка той, зацапа из калта, мина първата вратичка и почука на втората. Яви се прегърбената фигурка на една бабичка.

— При Стефана ли идеш?... Ела, ела, синко, да се видите. То него вече няма да го бъде, но...

Поручикът влезе в ниската стаичка, като се поприведе. Още от вратата го лъхна оная тежка атмосфера, която смъртта винаги донася със себе си. Имаше нещо хладно и тревожно, нещо, което се очаква, без да се желае.

— Той спи, но ще го събудя.

— Не, недей го буди.

— Но той ми каза, щом дойдеш, да го събудя... Стефане, Стефане... дойде Кирил.

Болният се сепна, протегна ръце и се обърна. Кирил го загледа. По безкръвното му лице туберкулозата бе сложила своя жълт печат. Устните му бяха бледи, попукани, а косата му бе ниско прилепнала под челото му. И очите му — тези две черни ями, в които войната бе написала най-жестоките си слова — бяха още по-тъмни и хлътнали.

— Кириле, ти ли си? Добре, че дойде днес. Седни близко до мене. Мамо, дай му стол.

— Аз седя... до тебе съм.

— Прости, братко. Нали не виждам, все ми се струва, че всички край мене стоят... Само аз безпомощен лежа.

Не знаейки какво да отговори, Кирил огледа стените и смънка:

— Е, ти как си, Стефане? Писмото ти много ме изплаши, но не си толкоз зле. Обикновено болните...

— Остави утешенията, братко. Не за туй те повиках. Свидно ми беше за тебе. Приятели в училище бяхме... Па и на фронта, в „полето на честта“...

Стефан произнесе последните слова провлечено и високо, като се усмихваше. Но усмивката му излезе някак престорена и фалшива — усмивка, от която капе скръб и отчаяние.

Поручикът почувствува, че нещо хладно плъзна в душата му, и мигом се мярнаха стари спомени, в които имаше толкоз много ужас и толкоз много страдание.

Той се опита да отклони въпроса, дълго говори за дребни работи, попита кога идва лекарят и какво казва. Но скоро мълчанието се спусна като едра черна птица и той се почувствува неловко.

— Като сън бяха тези години, Стефане, като някой тежък кошмарен сън.

— Страшен сън, който, уви, хиляди хора ще сънуват до последния си час. Ех... Понякога си мисля: ако всички ние не бяхме по-слепи, отколкото аз съм днес! Ако можехме всички да разберем какво вършат с нас...

Остра кашлица го прекъсна, разлюля гърдите му и дълго изстоята се носеха тези хрипави и тежки звукове.

— Като дълга върволица от слепци ни поведоха тогава. На запад, на юг, на север — всякъде, където те желяеха... И подир нас оставяхме хиляди черни кръстове, море от пожарища, над които облаци дим се издигаха като страшна закана към небесата. Стъпвахме из червените локви кръв, прескачахме топлите трупове и все пак нищо не виждахме. Слепци, слепци бяхме ние — тръгнаха без очи, без слънце. Помниш ли какво говорехме една нощ при Черна: че всичият този ужас е, защото човечеството е без слънце, без идеал...

— Татък... когато в колата?

И двамата си спомниха онази страшна нощ. Като ята от огнени птици се спускаха хиляди снаряди над техните окопи и целият хребет клокочеше в зловещо вълшебен пожар, сякаш земята бе обладана от някакъв бяс и в своето безумие разкъсваше пламналите си гърди и бълваше огън и кръв. А след полунощ, когато прибраха труповете и

смъкнаха ги отзад, за да ги заравят по-далече, двамата те отвозваха тогава трупове на един млад подпоручик и трима войници. Нощта беше злокобно черна и глуха, тихичко скърцаха колите, а големите дървета изглеждаха като огромни чудовища, приклекли край пътя. И в колата, върху вкочанясалите трупове, седяха двамата приятели и говореха за това, че не трябва да бъде това вечно, че колкото е по-тъмна нощта, толкова по-жадувано е слънцето...

И само тази нощ ли беше? Кирил махна ръка:

— Безумие, страшно безумие! И защо? За кого?

— Слепци бяхме, братко, слепци! И сякаш трябваше да ослепея физически, за да може душата ми да разтвори широко хилядите си очи. Макар и късно вече, днес виждам. Виждам тези, които хвърлиха света в огъня, а сами останаха под хладната сянка на своите каси, тези, които покриха дивите чукари с гробове, тези, които взеха очите ми, които без колебание биха ослепили цялото човечество, за да не вижда то техните престъпления! Виждам ги!... Виждам и милионите братя край мене, които гинат в мрака, а имат най-голям дял от живота. Виждам и нощта, която си отива, и денят, който пристига с огненото слънце на челото си. Слънцето! Слънцето, което гори до самото ми лице, което прониква в цялата ми душа. То са неща, които и слепите виждат...

На вратата се почука. Влезна дълголика, руса жена, поздрави печално и застана до бабичката. И двете се спогледнаха, погледнаха болния и поклатиха скръбно глави.

Стефан млъкна, тежка въздишка се отпусна от гърдите му и бавно се разби в стените. Настана тишина. Само старият напращен будилник равномерно съскаше. Навънка бе черна зимна нощ и в мрака сякаш се спотайваше някой чужд, незнаен — някаква студена сянка, готова всеки миг да се втурне и властно да спусне тежката си ръка над болния...

Поручикът остана до късно при приятеля си. Дълго те говориха и беше вече полунощ, когато излезна. Уличките бяха глухи и тъмни. Над тях лежеше мъглива зимна нощ, в която като бледи звездици се мяркаха електрическите лампи. Той вървеше приведен, сякаш притиснат от черното бреме на нощта. А в душата му се вземаше нещо странно, ново, в което се преплитаха хладни мъки и знойна ярост. Той вървеше с бавни, широки крачки и хвърляше продължителни погледи над прихлупените къщурки, натрупани като

малки играчки пред краката на мизерията, която се изправяше тук като хищна и властна господарка.

„Виждам милионите братя, които гинат в мрака“ — звънтяха в душата му думите на Стефана. И сякаш тези думи бяха утринен камбанен звън, който разтърсваше и будеше у него спящи досега чувства, сякаш те бяха снопове слънчева светлина, която го караше да вижда неznайни, незабелязвани досега неща. И той вървеше приведен и замислен, а в душата му бликаше някаква жестока болка, някаква пламтяща лава. „Това е слънцето, което прониква в гърдите ми“ — мислеше той. И в глухите улици звукът на неговите крачки бе остър и звънък, а в сърцето му се забиваше като нажежено стоманено острие неотразимата мисъл:

„Има неща, които и слепите вече виждат...“.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.